

Маценко В.В.
магістрант спеціальності «Менеджмент»
Науковий керівник: Самборська О.Ю.,
кандидат економічних наук., доцент кафедри публічно-правових
дисциплін Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

ОНЛАЙН-ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

У наш час, в світі, для комунікації із людьми, здебільшого, починають застосовуватись електронні засоби спілкування. Онлайн-інструменти або - програмні засоби, дозволяють користувачам виконувати різноманітні завдання в Інтернеті, у тому числі, захищати свої права та свободи [1]. Цей спосіб комунікації найперспективніший, тому що він економить час всіх сторін і дає можливість спілкуватись і отримувати допомогу безпосередньо як тільки в цьому виникає потреба. Ці інструменти можуть бути розроблені як окремі програми або вбудовані в веб-сайти. Україна є одним із світових лідерів у запровадженні онлайн сервісів для громадян у тому числі і інструментів що допомагають забезпечити захист прав людини.

Онлайн-інструменти відіграють різні ролі в захисті прав людини від просвітницької або інформаційної до моніторингу та фіксації порушення прав людини.

Міністерство цифрової трансформації має намір покрити мобільним і фіксованим інтернетом 95% території України до 2024 року [2]. Це з урахуванням не тільки окремих домогосподарств, а і центральних автомобільних і залізничних доріг України.

Виходячи із покриття та враховуючи з порівняння цін на інтернет у світі в 2023 році [3], із показником в 6,1 дол. США на місяць можна зазначити Інтернет інструменти правової допомоги доступні переважній більшості населення України.

Інтернет є потужним інструментом для захисту прав людини. Насамперед надавати інформацію про права людини: наприклад, освітні матеріали, інфографіку та відео. Це може допомогти людям зрозуміти свої права та способи їх захисту та отримати доступ до офіційних документів розміщених на офіційних сайтах: <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights> Universal Declaration of Human Rights (1948); https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text Загальна декларація прав людини офіційний переклад (2008); www.hrw.org Human Rights Watch; www.ohchr.org Управління Верховного комісара ООН з прав людини; www.amnesty.org Amnesty International; www.helsinki.org.ua Українська Гельсінська спілка; mvs.gov.ua/uk/activity/right Портал МВС / Права людини; ombudsman.gov.ua Уповноважений Верховної Ради України з прав людини; ppl.org.ua ГО «Платформа Прав Людини»; t.me/PPLusers_bot Чат бот в telegram для надання безкоштовної правової допомоги з питань захисту свободи слова в Україні; ehrh.org/portfolio/onlain-kurs-z-prav-liudyny/ Онлайн курс з прав людини; osvita.diia.gov.ua/courses/business-and-human-rights Бізнес та права людини.

Допомога жертвам порушень прав людини: - надання юридичної, психологічної та фінансово. Наприклад державний портал: humanrights.gov.ua Єдиний національний портал для збору фактів порушення прав людини російською федерацією [4].

Інструкція щодо звернень до Комітетів ООН стосовно порушень прав людини Росією під час збройного конфлікту в Україні [5].

Моніторинг ситуації з правами людини: - систематичний процес збору, аналізу та поширення інформації про стан прав людини. Моніторинг проводиться як урядами, так і неурядовими організаціями. Починаючи від розробки і втілення методології моніторингу до розробок із використанням інструментів III моніторингу ситуації з правами людини в режимі реального

часу, через аналіз даних з соціальних мереж і онлайн публікацій у ЗМІ. Можемо зазначити основних три напрямки роботи з моніторингу:

1. Збір інформації від жертв, свідків та інших осіб, які знають про порушення прав людини (інтерв'ю, опитування, аналіз офіційних документів)
2. Аналіз законів, політики та практики у сфері прав людини з метою виявлення правових прогалин та порушень
3. Спостерігати за ситуацією з правами людини на місцях.

Лобіювання змін до законів і політик. Можливі варіанти дій - шляхом збору підписів під електронними петиціями або вимог щодо дотримання прав людини перед урядовцями та широкою громадськістю у тому числі через ЗМІ та соціальні мережі. petition.president.gov.ua Електронні петиції, офіційне інтернет-представництво Президента України; itd.rada.gov.ua/services/petitions Електронні петиції Верховна Рада; www.helsinki.org.ua/activities/advokatsiya/ Адвокаційний центр УГСПЛ. «Facebook для неприбуткових організацій» [7]. Як варіант використання соціальної мережі Facebook громадським організаціям для привернення уваги прихильників та донорів.

Онлайн-інструменти можна використовувати для захисту прав людини в низці сфер, зокрема:

Право на свободу слова та інформації: - Поширювати інформацію про порушення прав людини і критикувати уряди та інші органи влади. Це може підвищити обізнаність про права людини та сприяти їх захисту.

Міжнародні та національні стандарти свободи слова в інтернеті, ЦЕДЕМ переклав рішення ЄСПЛ із доступу до інформації [8], dostup.pravda.com.ua.

Запит на публічну інформацію 2329 розпорядників інформації - <https://ppl.org.ua/bibliotech/posibnik-zmist-vstup>.

Право на справедливий судовий розгляд і доступ до правосуддя: -
Забезпечення доступу до правосуддя для людей, які живуть у віддалених районах, і тих, хто має обмежений доступ до традиційної правової системи.

Право на економічний і соціальний розвиток: - Інтернет сервіси можуть бути використані для забезпечення доступу до освіти, охорони здоров'я та інших соціальних послуг для людей, що живуть в країнах з низьким рівнем доходу.

Інтернет є потужним інструментом, який можна використовувати для захисту прав людини в усьому світі. Однак важливо, щоб права людини поважилися і використовувалися відповідально. Важливо уникати поширення фейкових новин і дезінформації, які можуть призвести до дискримінації та інших порушень прав людини.

Спільними зусиллями правоохоронних органів України та правозахисних організацій створено декілька електронних ресурсів для збирання доказів військових злочинів. Зокрема, громадянам (свідкам або потерпілим) запропоновано надсилати інформацію про злочини, зафіксовану на фотознімках, аудіо- та відеозаписах на поштові адреси otr.informationdesk@icc-cpi.int та warcrimesos.ua@gmail.com, у чат-бот месенжера Telegram [@tribunal_ua_bot](https://t.me/tribunal_ua_bot), на сайт <https://warcrim.es.gov.ua/> та ін. Для накопичення такої інформації також створено окремий онлайн-архів war.ukraine.ua/russia-war-crimes. Особливо хочеться відмітити новий портал: www.rights.in.ua «Путівник з прав людини».

Особливість цього порталу це донесення інформації про права людини і їх захист через групування:

- За ситуаціями з повсякденного життя.
- За правами людини.

Це дозволить отримати людям інформацію більш цілеспрямовано та структуровано стосовно їх персональних запитів.

Інформація адаптована до сприйняття середньостатистичною людиною.

Онлайн-інструменти можуть бути ефективним засобом захисту прав людини як в умовах, коли фізичний доступ до правозахисних організацій обмежений так і коли людина бажає самостійно розібратись у власних правах та отримати шляхи захисту власних прав.

Онлайн-інструменти є цінним доповненням до традиційних методів захисту прав людини. Вони мають потенціал для посилення захисту прав людини в Україні та в усьому світі.

Список використаних джерел:

1. Малиновський В.Я., Грицяк Н.В., А. І. Семенченко,. Електронне урядування та електронна демократія. Київ: МБО «Фонд Східна Європа», 2017.
2. URL: <https://stud-point.com/blog/self-development-and-motivation/chomu-motyvatsiia-na-roboti-tak-vazhlyva-pryklad-vid-google/>.
3. Порівняння цін на інтернет у світі в 2023 році . www.picodi.com. 15 11 2023 р. <https://www.picodi.com/ua/mozhna-deshevshe/internet-prices-2023>.
4. Створено єдиний національний портал для збору фактів порушення прав людини російською федерацією | Кабінет Міністрів України. kmu.gov.ua. 2022 р. <https://www.helsinki.org.ua/advices/instruktsiia-shchodo-zvernen-do-komitativ-oon-stosovno-porushen-prav-liudyny-rosiieiu-pid-chas-zbroynoho-konfliktu-v-ukraini/> .
5. Інструкція щодо звернень до Комітетів ООН стосовно порушень прав людини Росією під час збройного конфлікту в Україні. 1923 р. <https://www.helsinki.org.ua/advices/instruktsiia-shchodo-zvernen-do-komitativ-oon-stosovno-porushen-prav-liudyny-rosiieiu-pid-chas-zbroynoho-konfliktu-v-ukraini/>.
6. Міжнародний індекс прав людини (МІПЛ). helsinki.org.ua. <https://ldn.org.ua/event/mistsevyj-indeks-prav-lyudyny-efektyvnyj-instrument-vyvchennya-stanu-dotrymannya-prav-lyudyny-v-hromadah/>.
7. Сайт допомоги активностям НУО через соціальну мережу. www.prostir.ua. <https://www.prostir.ua/?focus=facebook-zapustyv-sajt-aby-dopomohy-nuo-ovolodity-sotsialnoyu-merezheyu>.

8. ЦЕДЕМ переклав рішення ЄСПЛ із доступу до інформації.
dostup.pravda.com.ua. 2016 р.
[https://dostup.pravda.com.ua/digest/publications/tsedem-pereklav-rishennia-yespl-iz-dostupu-do-informatsii-tekst.](https://dostup.pravda.com.ua/digest/publications/tsedem-pereklav-rishennia-yespl-iz-dostupu-do-informatsii-tekst)

Мельник С.О.,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
2 курс бакалавра, спеціальності "Право"
Науковий керівник: Кронівець Т.М.,
кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри фундаментальних
і приватно-правових дисциплін

ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ОСВІТНІХ ПРАВ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В ІТАЛІЇ ТА ФІНЛЯНДІЇ

Впродовж останніх років в країнах Євросоюзу та Україні значна увага приділяється дітям з особливими потребами, і активне залучення їх у суспільство. Значні проблеми дітей з інклюзією досліджували значна частка як і зарубіжних так і вітчизняних вчених.

На сьогодні права дітей з особливими потребами, закріплені багатьма міжнародними нормативно-правовими актами, зокрема й Конвенцією про права дитини [3, с.52].

Одним із ключових завдань суспільства, є завдання забезпечити всіх громадян держави, рівними можливостями не зважаючи на їх соціальний статус, стан здоров'я, віросповідання і т.д. Серед країн Євросоюзу розглянемо правові та соціоосвітні особливості впровадження інклюзивної освіти в Італії яка є першопрохідцем через нормативного забезпечення інклюзивної освіти та Фінляндії яка наразі демонструє надпотужні результати.

Так, Італія одна з перших визнала потребу запровадити та реалізувати ідеї розвиненого та інклюзивного навчання [2]. Згідно до додатків, що були